

DIRECTOR
C. N. IFRIM
Președintele Ateneului
Popular Tatarăși

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA LA ATENEUL POPULAR TATARAȘI-IAȘI
APARE LA 1 ȘI 15 ALE FIECĂREI LUNI
ABONAMENTUL, PLĂTIT ÎNAINTE: 120 LEI PE AN, PENTRU SĂTENI 100 LEI

PRIM REDACTOR
G. C. RĂCOARE
PUBLICIST

Cuprinsul N-rului 9

Apa vie din poveste	de	Preot P. Chirica
Ziua Eroilor	"	† Episcop Nicodem
Ceva	"	D. C. Lambrino
Om cuminte	"	† Iacov Episcopul Hușilor
Rugăciunea	"	G. Rădășanu
Semne bune	"	Eftimie Novac
Congresul Prop. Culturale	"	V. Longhinescu
Semne de înviere	"	
Dela Ateneul Popular Tatarăși		
Întâmplări și fapte felurite		
Sfaturi de folos		
Pildele lui Solomon		
Vorbe înțelepte		
Cimilituri și snoave.		

Din trecutul neamului

La 3 Maiu 1848, acum 79 ani, 40.000 Români din toate unghiurile Ardealului, adunați pe Câmpia Libertății, lângă Blaj, hotărâsc răscoala împotriva Ungurilor. A fost atunci o zi de nemaipomenită însuflețire. Marele Român Simion Bărnuțiu a ținut acolo discursul său, despre care se va pomeni deapănarea. Printre cei adunați era și viteazul Avram Iancu, în fruntea cetelor sale de Moți apigi.

În ziua de 3 Maiu 1917, închide ochii pe veci neuitatul poet Gheorghe Coșbuc. Neîntrecutul cântăreț al vitejiei și frumuseței neamului și a țărânului nostru, nu a avut parte să vadă înlăptuit visul său cel mai drag: Unirea frățească a Românilor. Și de aceea ni-i și mai jale când ne amintim de dânsul. Fie-i țărâna ușoară!

Acum 61 ani, la 8 Maiu 1866, a intrat în țară Vodă Carol I. Când a trecut de la Orșova la Turnu-Severin, mișcat de frumusețea plaiurilor noastre, a rostit neuitatele cuvinte: „Punând piciorul pe pământul României, am și devenit Român!” Și așa a fost!

Ziua de 10 Maiu, amintind anul acesta 50 de ani dela hotărârea neatârării noastre de sub jugul turcesc, a fost prăznuită cum se cuvenia. Nu s'au făcut însă părâzi militărești mari, din respect pentru liniștea M. S. Regelui Ferdinand, care e puțin slăbit pe urma suferinții îndurate.

Apa vie din poveste

Odinioară nu era cu puțință ca poporul nostru, așa de bogat înzestrat de Dumnezeu, să-și desvăluie minunatele sale însușiri. Trunchiat în atâtea frânturi, sub stăpâniri vitrege, era mereu sfâșiat, prigonit și milit. Intocmai cum îl zugrăvește un vechiu cântec basarabean:

Vai de neamul cel străin.
Ii ca pomul lângă drum:
Cine trece-l sburătuieste
Și de crengi îl sărăcește!...

Este drept că, în ciuda granițelor blăstămate, se plimba neîncătușat acelaș suflet, dar veacuri dearândul preocuparea de căpetenie a fost de a șterge lacrimi, de a alina suferințe, de a obloji rănilor în-sângerate. Cu greu ni puteam păstra ființa noastră națională.

Deabia acum neamul nostru s'a regăsit, trupește și sufletește, întreg. Abia de aici înainte se poate desvolta în chip firesc și desăvârșit. De aceea nu-i de mirare că în vremea din urmă poporul românesc s'a mișcat mai vioiu ca oricând, uimind și pe cei mai nărașiți vrăjmași ai noștri.

Dar această înviorare sufletească se datorește și altei împrejurări. Se pare că povătuitorii și cărturarii noștri, în mare parte, au înțeles înșfârșit că nimic temeinic nu se poate înlăptui dacă nu este inspirat și legat de sufletul și de fapta atâtor rânduri de străbuni cari au apărat și păstrat un neam și o țară. Tot ce clădim noi, pe țărâna lor ridicăm, încât pământul nostru se sprijină pe ei „ca pe umerii unor uriași”.

Dar vitejii căzuți în luptele pentru „unitatea națională”? Nu este sat, nu este oraș, nu este plaiu, unde să nu fi căzut. Căci pentru unirea cea mare au luptat și cei de sub steaguri străine. Chiar și acolo unde s'au lovit frați cu frați. Din jerfa lor, a tuturor, ca dintr'un rug uriaș, s'a înălțat fumul până la Dumnezeu și a fost mai plăcut decât fumul de la cea mai sfântă tămâie. Și Dumnezeu a bine-

cuvântat jertfa și azi ne bucurăm laolaltă fii aceluiăș popor.

...Nu este neam pe lumea asta care să nu se minuneze cum de s'a ridicat neamul nostru de atâtea ori, tocmai când era mai înfrânt, mai zdrobit și mai călcat în picioare? De unde a ieșit mereu credința aceea neînduplecată, în cea mai apăsătoare restriște, că: „vom fi iarăși ce am fost și mai mult decât am fost”?

Taina o găsim în tâlcul adânc al poveștilor noastre: când viteazul Făt-Frumos e doborât de dușmani, el soarbe din apa vie și biruește, iar dacă a murit este stropit cu apa vie și se ridică din mormânt. Apa vie e pentru noi toți pământul cu oasele strămoșilor; pilda grăitoare a faptelor și înțelepciunii lor. Apa vie este icoana jertfei eroilor căzuți în războiu. Uitați-vă lămurit și veți vedea nesfârșitul lor șir de cripte și morminte, presărate dealungul și dealatul țării, îngrămădite de jurîmprejurul ei, ca o oaste neînfricoșată ce păzește Moșia, deavalma cu ostașii de sub arme!

Apă vie trebuie să fie deasemenea poporul, toată comoara lui de tradiții și de amintiri, cu credința și vitejia lui — ogor nedestelenit, dar nici întinat!

Totdeauna, totdeauna, noi cărturarii mari și mici, să ne înviorăm sufletele cu această apă vie.

„SOLIA MOLDOVEI”

DIN VREMURI DE RESTRIȘTE

„N'avea teamă însă, pământ al României! Feciorii tăi se vor întoarce și-ți vor sfărâma lanțurile. Aceasta e solia pe care ei ți-o trimit cu vocile renăscute ale primăverii. Nu vor șovăi, nu vor tremura în fața efortării ce-și așteaptă împlinirea. Tu ai sorbit mult din sângele lor,—dar ei sunt gata să te facă să bei încă prin jertfa acestui sânge; ei pot să-ți răscumpere libertatea și să asvârle pe vrăjmaș afară. Și, dacă nu vor libera pe cei vii, copiii tăi vor veni să-ți libereze morții, să desrobească mormintele. Nici odată nu vom ști unde dorm copiii tăi vrednici, secerați cu miile. Nu putem decât să te rugăm să nu-i apeși prea tare cu țărâna ta, și să li fie odihnă ușoară în sânul tău!”...

M. S. REGINA MARIA, în 1917, la Iași

ZIUA EROILOR

Sfânt a fost gândul conducătorilor din țara aceasta, când a unit la un loc două mari sărbători: Înălțarea Domnului și pomenirea eroilor morți pentru făurirea României—Mari.

Pe Ei, — cei cu o cruce la cap, și fără o cruce, pe Ei, cei cu părinți rămași în jale, cei cu soții rămase nemângâiate, cei cu copii rămași fără tată, pe Ei — știm noi doar cu toții—ii pomeneste biserica în fiecare Duminică și în fiecare sărbătoare la Sf. Leturghie. Dar parcă nu era de ajuns atâta față de ne-asemănata și în veci pomenita lor jertfă.

Simțiam cu toții, că în calendarul bisericii strămoșești, în calendarul neamului românesc, trebuia așezată o zi specială pentru pomenirea tuturor. Și încă pentru pomenire cu toată credința și iubirea noastră față de sufletele lor scumpe.

Anii trec cu iuteala fulgerului, dar pomenirea eroilor va rămâne pentru generațiile viitoare, ca o sărbătoare național-religioasă, ca o tradiție sfântă.

Numai popoarele cari respectă tradițiile sfinte, cari-și cinstesc eroii, numai acelea supraviețuiesc, peste toate răătăcirile care turbură adânc astăzi conștiința neamurilor organizate în state.

Noi, Românii, de la Nistru până la Tisa, știm prea bine că pânza vieții noastre naționale, a fost țesută din dureri multe—bătătura—și din bucurii puține, dar neuitate—urzeala.

Știm că pământul acesta pe care trăim astăzi, e o frământătură scumpă, alcătuită din oasele și sângele strămoșilor noștri. În această frământătură veche, au intrat și cei 800.000 de feciori voinici și, de aceia, mai mult ne înfioară ziua eroilor.

E ziua Înălțării Domnului nostru Isus Hristos? O! dar asta o știm noi, de 2000 de ani. Ni-e sfântă, pentru că în această zi, acum 2000 de ani, când s'a înălțat Domnul nostru spre cer, ne-a rămas covârșitoarea mângâiere, că *El va veni, tot așa precum s'a înălțat la ceruri, să fericească pe cei buni, pe cei ce au împlinit cu sfințenie poruncile Lui.*

O! iubiți frați români, e ziua înălțării neamului românesc astăzi. Sufletele eroilor s'au înălțat la ceruri, în ceata fericirilor și de acolo ni trimit covârșitoarea mângâiere, că de i-am plâns mult și de-i plângem azi și ori-când mult, odată îi vom întâlni pe toți, fericiți, în locul unde „nu este durere, nici înținare, nici suspin”.

Sus inima dar, mame îndurerate! Copiii voștri se bucură în cer, astăzi când, voi, risipite printre mormintele lor, îi plângeți și li aprindeți lumânările, la crucile singurătice și bătute de vânt, pe întreg cuprinsul țării.

Sus inima' soții nemângâiate! plângeți-vă bărbații voștri, căci v'au fost scumpi și pentru eternitate nu vor putea fi înlocuiți în inimile voastre!

Sus inima, copii orfani, rugați-vă pentru părinții voștri, creșteți și voi în lumina vitejiei lor și în tăria credinței lor!

Aplecați până la pământ deasupra gropilor lor, să depunem lacrimi sincere pentru ei și să rugăm mereu pe bunul D-zeu să-i fericească și să-i odihnească în locașul dreptilor.

Preot P. CHIRICA

Misionarul Metropoliei Moldovei

Vrednicul învățător P. Păgănu, din jud. Bălți, ni trimite aceste interesante stihuri alcătuite de D-sa:

RUȘILOR

Dece'n zadar vă revoltați,
Calăii Rusiei de azi?
Dece strigați în lumea toată,
Că Basarabia vi-i furată?
Vă pare rău că s'a trezit
Poporul până eri rob
Și cu mândrie a trecut
Zăgăzul pus de voi la Prut?
Vă pare rău că nu-s mojici
Ca voi, calăi și bolșevici
Țăranii cei cumiți și blânzi
Din sate de pe-aici?
Vă pare rău, o știm decând,
Nu după noi, după pământ,
Ce cu momele l-ați luat
Și'n întunec ne-ați lăsat.
Strigați în lume că-i urâm
Noi pe Români și nu-i dorim
Și c'am dori iar lanț și biciu
Și raiul dela bolșevici.
O, cât de răi și proști sunteți,
Când chiar și acum mai credeți
Că noi ne tragem, cum spuneți,
La lanț și la dispreț!
Mărturisesc, că la 'nceput,
Când au venit de peste Prut
Românii cei bravi în războiu
Făceam noi ceia ce vreați voi;
Ne 'nspăimânta lumina zilei
Și noapte noi doream și frâne;
Dar ne-am trezit și acum vedem
Și ca pe moarte nu vă vrem!
Puteți să tot strigați mereu!
Am dărmat noi vechiul zeu.
De acum suntem cu Dumnezeu
Și el ne va scăpa de rău.

P. PĂGĂNU

RUGACIUNEA

Ce s'a cetit dec. 4tre întâiul—Stătătoriu, sau de către preot, la serbarea ceremoniei pentru deschiderea Universității Române din Iași, la 26 Octombrie 1860.

Doamne D-zeul Părinților noștri, cea ce ești lumina cea neînserată și nematerială, cea ce la facerea acestei lumi ai zis: Să se facă lumină și s'a făcut lumină și ai văzut că lumina este bună; cea ce ai trimis pe unul născut fiul Tău în lume, Lumină din lumină, D-zeu adevărat din D-zeu adevărat, carele însuși au zis: cât sânt în lume, Lumină sânt lumii, și să umblăm în lumină, că cel ce umblă întru întunec nu știe unde merge; pre Tine deci, îndurate Doamne, Te rugăm și la Tine cădem și cerem, precum odinioară Profetul Tău Solomon, ca să ne trimiți Lumina și înțelepciunea ce șede pe scaunul Tău și să o reverși asupra noului Tău Israil, fă ca să se scoboare ea și asupra noului așezământ de învățătură universitară, pe care alesul Tău, binecredinciosul Domnul nostru Alexandru Ion I, au bine voit a-l întemeia pentru răspândirea luminii și a adevărului în poporul Tău; fă-l pe acest așezământ ca să fie izvor de lumină, de dreptate, de adevăr și de mântuire a poporului Tău, care numai prin îndurarea și Pronia Ta au trecut până astăzi nevătămat prim mijlocul atâtor furtuni și primejdii, și pe care acum l-ai adus la limanul dorit; fă-l pe acest așezământ ca un soare, ca să lumineze toată România cu lumina adevărului Tău celui veșnic, ca să cunoască toți, că începutul înțelepciunii este frica Domnului.

Așa Doamne, D-zeul nostru, care ai trimis pe unul născut Fiul Tău în lume, nu ca împărat, nu ca cuceritor, ci ca dascal, ca învățătoriu, ca să lumineze pe toți cei ce șed în întuneric și în umbra morții, și carele și pe Templul Tău, și sinagogurile, și palaturile și satele, și râurile și pârâile, pe toate le prefăcuse în o mare Universitate, în care se predica lumina, adevărul și dreptatea, pe care le-au pecetluit cu scump sângele său.—Reversă deci, îndurate Doamne, acel zel martiric al Tău și în învățătorii și în învățăceii noștri, și-i fă pre ei vrednici următori ai Tăi și ai Apostolilor Tăi, care au luminat lumea; ca și prin aceasta să se mărească și să se bine cuvânteze preasfânt numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Amin.

NOTĂ.—Această rugăciune, tipărită în Iași, la tipografia Minervei, podul Lung,—s'a găsit acum ca foaie a parte în Dosarul școlii publice primare No. 1, din Bârlad fila 385, anul 1890. Ea a fost trimisă acestei școlii de Mihail Cogălniceanu, Ministru ad. interim la Culte,—cu arătare ca să se citească la catedrala din Bârlad și în toate bisericile din ținutul Tutovei,—lucru ce desigur s'a făcut atunci în toată Moldova,—punându-se îndatorirea ca să fie de față, în toate părțile, profesorii, școlarii și toate autoritățile respective. Credem a fi compusă de unul din frații Filaret sau Neofit Scriban.

Iată în ce atmosferă religioasă și duh patriotic s'a înființat și inaugurat Universitatea din Iași, la 26 Octombrie 1860. Aceasta—spre știința celor defață și viitori, dascăli și studenți.

† IACOV EPISCOPUL HUȘILOR

CEVA

Scriitorul danez Andersen are o istorioară, intitulată „Ceva”. În istorioară se spune, că au fost odată câțiva frați și că fiecare din ei a voit să facă ceva în viața sa.

—Vreau să fac ceva! — zise cel mai mare dintre frați.—Vreau să fiu de folos. Fie starea mea cât de neînsemnată, dacă voi face ceva folositor, atunci nu voi fi degeaba umbră pământului. Am să mă îndeletnicesc cu facerea de cărămidă. Ea e de trebuință pentru toți și înseamnă că am să fac și eu ceva.

—Ei, asta-i tare puțin! — zise al doilea frate.—Eu am să mă fac pietrar; am să fiu meșter zidar; am să zidesc case în oraș și am să am lucrători sub mine. Iaca, asta are să fie ceva...

—Și asta-i puțin,—zise fratele al treilea.—Tu n'ai să fii decât tot un lucrător, om

de rând; dar eu vreau ceva mai de samă. Eu am să învăț a desemna, am să mă fac arhitect și mii de meșteri și lucrători vor sta la ordinele mele. Iaca asta are să fie în adevăr ceva!

—Nu,—zise cel mai mic din frați:—cum văd eu, niminea din voi n'are să ajungă nimic de samă. Eu n'am să vă urmez vouă; eu am să judec lucrurile voastre. În fiecare lucru se găsește și un curs. Pe acesta am să-l și caut eu și am să vorbesc de el. Toți au să zică: „Acesta-i cap priceput! Intr'însul, în adevăr, e ceva!”.

Și cei patru frați cum au hotărât, așa au și trăit. Unul toată viața a făcut cărămidă; a dus o viață săracă, chinuită, dar cinstită. Adăpostul său nu și l-a avut niciodată. În schimb însă din cărămidă de brăc și din bucăți făcu pentru saraca văduvă Margareta un bordeieș chiar pe malul mării, în marginea orașului. Borde-

ieșul ieși tare strâmt; singura lui fereastră era strâmbă și ușa joasă; dar totuși în bordeieșul acesta bătrân se adăpostea de frig și de ploaie. Puțin făcuse cărămidarul, dar totuși aceasta a fost ceva.

Al doilea frate s'a pus la cale mai bine. A ieșit meșter, a zidit ulițe întregi de case și după atâtea zidiri, și-a făcut și sieși o casuță îndămănoasă. El deasemenea ajunse ceva.

Al treilea ajunse arhitect vestit; făcu mulțime de planuri și zidi case și clădiri mărețe, își făcu și lui cea mai bună casă din oraș. Strada principală ajunse să poarte numele lui.

—Acesta, fără îndoială,—se zicea despre dânsul,—a făcut ceva.

Fratele cel mai mic toată viața se sili numai să judece și să vorbiască de faptele altora, era nemulțumit de toată lumea și pe toți îi osândeia. Oamenii însă ziceau despre dânsul:

Calendarul nou

Om cuminte...

Și fiindcă am văzut că am cu cine vorbi —om cu multă glorie la cap,—am luat vorba și despre calendarul ist nou, pentru care e atâta vâlvă pe unele locuri.

—„D'apoi—că, ți'oiu spune matală — că nu-ți dau de nume—eu nu mă prea ieu după capul mulțimii, care de multe ori merge așa în bobote; mă ieu și după capul meu, că-l pun și eu câteodată să gândească... când nu-mi vine lucru la socoteala mea.

Eu știu,—și am apucat din bătrâni,—că popa ni spune când cad sărbătorile și Sf. Paști, că la treaba asta, nu se pricepia altul decât el; nu ca astăzi când o seamă, cred că pe lângă ceia ce știu ei despre plug, sapă și de-ale gospodăriei noastre, mai știu și rânduile bisericii. Sama asta de oameni a lasat fără treabă pe mitropoliții și vlădicii din țara românească!...

Când slujește părintele în biserică sau aiurea, unde-i el și Sf. Cruce, cum era pe front—la mine e sărbătoare și mă închin ca tot creștinul care poartă credința în inimă și nu în scoarțele calindarului.

Ș'apoi ți'oiu vorbi eu matală și altfel: dacă mitropoliții și vlădicii din țară au găsit cu cale și cu dreaptă chibzuință să așeze calindarul, așa cum l-au așezat ei,—apoi noi prostimea, să ne găsim cu cap, să nu le urmăm orânduiala hotărâtă de ei?...

Da, toate sărbătorile și rânduiala bisericii n'au fost întocmite tot de oameni, după cum au crezut ei că e bine? Nu sunt atâția oameni învățați cari povățuiesc lucrurile iese? Hei, Doamne, Doamne, ce tot o fac pe sfinții, credincioșii cei cu calindarul vechiu, când-is cu dracul în inimă?... Faptele creștinești „faptele, nu oala cu laptele“!... Nu vorbesc acătării, spune și mata?!

—Ba vorbești, ca un om cuminte și ca un adevărat creștin, îi răspunsei plin de mulțumire, că se găsesc oameni, cari vorbesc cu inima și nu numai cu gura.

—„Ș'apoi ce știm noi mulțimea,—luând iar el vorbă,—când vedem sub ochii noștri atâtea lucruri minunate, unde numai

niște oameni învățați, adânci în învățătură, li mai pot da de rost. Zile și nopți li-a chicurat ochii pe carte, și după multă străduință au dat la iveală atâtea lucruri, de te'ncreuși!...

Te uiți, mă rog, cum merge căruța fără cai, și ce căruță? *Trin, otomobil, traivan*, și ce să mai zici de *eroplane*, care nu le mai pricepi cum zboară ca pasările cerului. Apoi acolo e minte, nu șagă, și oamenii ceia, au fost dăruți de Dumnezeu, cu putere mare să muncească, ca să arate tainele alcătuirii lumii noastre. Și când ei găsesc cu cale să îndrepte calindarul cel vechiu, pentru a fi și noi în șartul nostru, se găsesc căpoși, să facă treaba pe dos, ca să nu fie în rând cu lumea.

Și mai am o vorbă de spus; când a zice părintele „Cristos a înviat“ atunci îl zic și eu; iar petrecania Sf-lor Paști, cu cimitiile și prietenii, 'oiu face-o după calendarul nou, însă tot cu obiceiurile vechi, cu ouă roșii, pască, cu miel fript în cupțior și cu cofăelul cu vin bătrânesc... dacă 'om ajunge cu sănătate, și să vezi mata cum 'oiu petrece, de-am să uit și de calindarul vechiu, da și de cel nou!...

Om cuminte!...

D. C. LAMBRINO

SEMNE BUNE

Din frumosul răvaș al unui luminător al satelor

La primirea „Soliei Moldovei“ n'am putut decât să mă bucur, văzând că scriu la ea cei mai de samă cărturari ai Moldovei întregite, din diferite tabere politice, și mai ales că scriu pe înțelesul poporului.

N'a putut să-i strângă în jurul acestui ziar decât gândul înțelept că **unirea face puterea** și că fericirea nu se poate pogori asupra neamului românesc de cât prin ajutorul cărilor și gazetelor bune. Precum tencuiala bună lipește cărămidă de cărămidă și piatră de piatră și din răsămii de bucăți se clădește un palat mareț, o cetate puternică, tot așa luminarea fiilor acestui neam românesc naște în ei priceperea de a-și cunoaște rostul lor în țară, de a se iubi ca frații și de a forma prin unirea lor o putere de neînviș...

Și după cum cărturarii de samă tipăresc în Iașul tuturor pornirilor înalte „**Solia Moldovei**“, ce bine ar fi când toți cărturarii de samă ai țării s'ar grupa în jurul unui ziar românesc al Patriei întregite!

Căci în haosul tuturor pornirilor bolnăvicioase de azi, când slujitorii întinericii împrăștie așa de îmbelșugat sămânța vrajbei și a neîncrederii, apoi numai o gazetă românească scrisă din pornirea celor mai alese simțiminte de iubire de neam, ar putea lumina mintea Românilor și le-ar putea arăta calea adevărată care duce la mântuire.

Gândul cărturarilor Moldoveni de a scoate o foaie pentru popor, unde să-și arăte, pe lângă știința D-lor și dragostea de neam, apoi, asemenea preoților, stăpâni pe puterea neînchipuit de mare a **cuvântului**, după cum spune **Vlăduță**, pregătit ca a împărtășirii taină prea curată, pe sfânta masă de altar, vor putea face ca miile de inimi românești la un fel să bată și miilor de veacuri să vorbească!...

Poate să se fiarbă piatra cea scumpă în sălile de învățătură ale marilor școli din țara noastră, să se călărească pe balauri ca din poveste și să pătrundă cele mai ascunse taine ale firii, dacă nimic din acestea nu pătrunde în mintea poporului și el trăiește în aceiași beznă sufletească și trupească, unde-i folosul pe care un neam întreg îl așteaptă de la îndrumătorii săi?

...Iar dacă cei mari, mari cu știință și ca vrednicie și cinste, se pleacă să scrie în graiul poporului, și o pot face, după cum se vede din cuprinsul „Soliei“, atunci tare frumos ne-ar ședeia nouă, ucenicilor mici, de a ne scobori și îndemna poporul să se lumineze! Dacă D-lor, cât is de mari și ce puhoiu de cunoștinți și de învățătură au în cap și pot scrie și li dă mâna și au timpul să se scoboare în popor, oare nouă ne-ar scădea cinstea făcând această treabă și n'am găsi cuvinte să ne înțelegem cu poporul?

Iată, aici stă toată starea dureroasă: cu cât unul are un certificat de mai puțină carte, cu atâta pare că nu se înțelege cu cei din mijlocul cărora a lipsit câteva luni, sau câțiva ani!

Și când azi aproape nu-i sat să nu aibă învățător și când noi suntem 37.767 la număr și când mai sunt și 12.000 de preoți și 11.000 de d-ni profesori secundari, apoi doctori, ingineri, judecători, ofițeri, advocați și când toată această **armată de cărturari**, mare cât armata țării, n'ar urmări decât fericirea neamului, ce n'am putea noi ajunge?!

Ne-am mai putea plânge că ne înăbușă străinii, că floarea norodului de la sate e nimicită de sifilis, beție, oftică?

Am fi un neam fericit, un neam puternic, la rând cu națiile vrednice și înaintate.

De aceia, noi, cei mici, ne închinăm cu cinste și bucurie la frumoasa pornire de înfrățire a d-lor profesori de școli înalte și a celorlalți Români de ispravă și li strigăm: să trăiască ani mulți și fericiți, iar gândul ce i-a strâns și înmănușat în jurul ziarului „**Solia Moldovei**“, să strângă și să înmănușeze pe toți Românii de samă din România întregită!...

GHEORGHE N. RĂDĂȘANU

Absolvent al Școlii Normale „Vasile Lupu“, din Iași 1906. Învățător în Bogata-Baia, jud. Fălcieni

—O, aista-i cap deștept! e ceva de dânsul!

Dar iată sună și ceasul lui; muri și el și se arată la porțile raiului. Acolo sufletul lui se pomeni alături cu sufletul babei celei sărace, Margareta. Cu neplăcere încreți din sprincene priceputul nostru față de așa vecinătate; dar ca să mai scurteze vremea de așteptare până i se va deschide, el întreabă:

—Ce, mătușă, vrei și tu să intri? Dar ce ai făcut tu pe pământ?

—Nimica, dragu mamei,—răspunse bătrâna. —Dar poate de milă mă vor primi și pe mine! Ce puteam să fac eu, o biată babă săracă și slabă? Am trăit din mila oamenilor. Bodaproste, că fratele tău mi-a făcut un bordeieș, alt-mintrelea aș fi pierit de mult! Odată numai m'am târât până peste prag afară și era să îngheț de tot. Iarna asta a fost tare aspră; toată marea pe lângă mal până departe s'a acoperit de

ghiață. Bucuria tineretului! Tot orașul a ieșit să se dea pe ghiață. Muzica cânta. Se întinse horă mare pe ghiață. Mie din bordeieș mi se vedea tot malul și marea ca în palmă. Dar deodată zăresc colo, departe, unde ceriul se împreună cu marea, un noruleț alb cu o pată neagră la mijloc. Norul începu să crească și am găcit numai-decât ce fel de nor era acela.

Eu eram acum bătrână și văzusem multe în viața mea. Știam eu că norul acesta prevestea o grozăvă furtună și o umflare neașteptată a mării. Dar toată lumea era pe ghiață. Ce se putea întâmpla, dacă ei din pricina veseliei n'ar fin prins de veste primejdia ce se apropia? M'am sculat cum am putut din pat, m'am târât până la fereastră și am strigat. Veselia însă clocotia. N'a auzit niminea. Iar norul creștea mereu. Cum dar să-i momesc eu spre mal? Deodată m'a luminat Dumnezeu. Am dat foc mindirului. Paiele se aprinseră

repede, și eu am pășit repede, peste prag, dar acolo am căzut. Lumea de pe ghiață văzând pojarul, alergă toată spre mine. Alergă, mă înconjură, mă jăli. Au fost toți buni cu mine. În clipa asta prin văzduh începu să vâjje, să urle, să bubuie. Toată ghiața se rupse; dar lumea era toată pe mal. Eu de spaimă și de frig am slăbit de tot și am murit, și iaca acum aștept, nu mi se va da oare și mie de milă drumul aicea, pentru că eu n'am putut să fac nimica, pentru care să mi se cuvină asta.

În clipa asta porțile raiului se deschiseră și îngerul strigă pe bătrâna. Întrând acolo, de pe haina ei căzu un paiu din mindirul său, pe care ea îl aprinsese, ca să mântuiască atâtea oameni, și paiul acela se prefăcu în aur curat, începu să crească și să ia niște închipuiri minunate și prea frumoase.

—Iaca ce a adus bătrâna cu sine! —

EXCURSIA DE INFRĂȚIRE CULTURALĂ ÎN ARDEAL

17—30 Iulie 1924

Cei 600 de excursioniști — „pele-
rini” — din toate unghiurile vechii
Moldove, după ce au colindat prin-
cipalele așezări românești dintre
Carpați și Tisa și după ce au în-
genunchiat și au plâns în fața crucii
lui Mihaiu Viteazul, pe câmpia Cris-
tișului, s'au oprit, în ziua de 25 Iulie
1924, în cetatea Alba Iulia.

Vederea de aici înfățișează pe a-
teneiști, excursioniști și Români din
partea locului, în fața Catedralei In-
coronării din Alba Iulia. La mijloc
P. S. S. Episcopul militar Justinian
Teculescu.

(Apărut în broșura „Din Bihor
până la Nistru”).

□ □ □

De la Ateneul Popular Tatarasi

Comemorarea lui Avram Iancu

Sâmbătă 21 Maiu (Sf. Impărați, Constantin și Elena) după amiază, societatea studențească „Avram Iancu”, a dat la Ateneul Popular Tatarasi o frumoasă șezătoare cultural-artistică, pentru comemorarea eroului Avram Iancu. Serbarea s'a început cu „Imnul Regal” executat de orchestra Reg. 13 Infanterie „Ștefan cel Mare”. Inimosul președinte al societății a rostit un însuflețit cuvânt de deschidere. A urmat interesanta conferință a d-lui profesor universitar I. Minea, care a vorbit despre „Ardealul în 1848”. Cu măiestrie conferențiarul a zugrăvit eroicele fapte săvârșite de Românii ardeleni, în revoluția din 1848. A arătat care era situațiunea politică, economică și națională a Ardealului. În deosebi a stăruit asupra memorabilei adunări de pe Câmpia Libertății la 3/15 Maiu 1848, unde Simion Bărnuțiu a ținut mărețul său discurs. La această adunare, printre cei 40.000 de ascultători, era și viitorul Domn al Unirii din 1859: Alexandru Ioan Cuza! Conferința, ascultată cu evlavie, a fost foarte viu aplaudată.

După aceasta d. N. Stoicescu a recitat cu talent „Oltul”, poezie de Octavian Goga. D-l Marius Oană a cântat din vioară bucăți naționale, acompaniat la piano de D-ra Coralia Agapi. Publicul

entuziasmat a cerut să cânte încăodată. Același lucru s'a întâmplat cu „Doina”, cântată de d. I. Oreșteanu. La sfârșit orchestra Reg. 13 a cântat „Garofița” și corul studențesc „Marșul lui Avram Iancu” (de T. Popovici).

Laudă se cuvine să aducem organizatorilor serbării, pentru așa de frumoase și de sănătoase manifestări.

UN STUDENT

UN FRĂȚESC CUVÂNT DE RECUNDAȘTERE

Primim:

ONORATE DOMNULE DIRECTOR,

Am primit „Solia Moldovei”, n-rele 6-7, și vă mărturisesc sincer că am rămas uimit de strălucirea în care această mântuitoare solie se prezintă. Sintetizează opera cea mai temeinică pentru luminarea popoului și s'ar putea afirma fără umbră de exagerare că „Solia Moldovei” este Solia întregului Neam, este o publicație care n'are pereche în literatura de propagandă de până acum. Numai de-ați putea răzbi cu greutățile bănești, care de obicei înăbușă cele mai mari începuturi.

Am cetit revista Dvs. din pagină în pagină: nimic de prisos, nimic neînțeles, nimic urât, din înveninatele asmuțări ale politiciii de partid etc.

„Trimițându-vă publicația noastră „Floarea Soarelui”, vă rog să binevoiți a dispune să mi se expedieze și n-rele 1-5 din „Solia Moldovei”, deoarece doresc să o colecționez.

Cu deosebit respect
I. E. TOROUȚIU

București, 28 IV 1927

În ziua de 2 Maiu „s'au împlinit (cum scrie d. profesor N. Iorga) șezeci și doi de ani de când Cuza Vodă, prin graiul sfetnicului său de căpetenie, a bunului său sfătuitor Mihail Kogălniceanu, a împrăștiat adunarea țării în care stăpâna duhul blăstămat al nedreptății, al iubirii de sine, al setei de bunurile pământului, al nemiostivirii față de aproapele și al vitregiei față de frate, și a luat asupra-și sarcina glorioasă de a face din țărani României libere oameni liberi...”

zise ingerul. — Dar tu ce ai adus? Da, da, știu! Tu ai trecut drept un mare deștept; ai visat să ai slavă între oameni! Să fii om vestit. Tu te-ai gândit numai la tine, iar la alți nu. Tu te-ai gândit să te ridici pe sineți, iar nu pe alții. Pentru alții tu nu ți-ai mișcat nici măcar un deget; n'ai făcut nici măcar o cărămidă. Ah, de te-ai putea întoarce pe pământ să aduci de acolo măcar o cărămidă! Cărămida muncită de tine te miră de ar fi bună de ceva, dar totuși ar arăta gândul bun de a face ceva. Acum însă eu nu pot să fac nimic pentru tine!

Atunci mijloci pentru dânsul baba cea saracă de pe malul mării:

— Frate-său a făcut și mi-a dăruit multe cărămizi și bucăți: din ele mi-am făcut eu bordeieșul cel săracăcios și acela a fost cea mai mare fericire pentru o nevoie ca mine. Fie ca toate cărămizile și bucățile acelea să i se socotească lui măcar

drept o cărămidă! Frate-său a făcut milă cu mine; acum acesta, saracu, singur are nevoie de milă, iar aicea e împărăția celei mai înalte Mile!

— Fratele tău, pe care tu l-ai socotit drept cel mai neînsemnat om, — zise ingerul, — și meșteșugul cinstit al căruia l-ai socotit înjositor, aduce acum pentru tine un bănuț în visteria cerească. De aceea nu vei fi gonit afară, ci ți se va îngădui să stai aicea la ușă și să te gândești, cum ar fi de îndreptat viața ta de pe pământ; dar în raiu nu ți se va îngădui să intri până ce tu nu vei face cu adevărat ceva.

Și ast-fel s'a dovedit, că cea mai prețioasă viață a fost viața babei celei bătrâne și sarace; iar din toți frați cel mai mult bine l-a făcut lucrătorul de rând, cărămidarul: pentru că numai atunci omul face ceva de samă, lăsând după sine semn bun în viață, când are ceva în inimă. Iar dacă în inimă e ceva, atunci oricum ar fi

viața de dinafară a omului, or ce stare ar avea și în orice înfundătură ar trăi, el totdeauna va face ceva, și acest ceva, nevăzut poate, neînțeles pe pământ și neprețuit de oameni, va fi minunat de frumos în ochii lui Dumnezeu, ca acel neînsemnat mindir de paie, cu care bătrâna și-a aprins bordeieșul său, ca să mântuiască atâția oameni. După judecata oamenilor, mindirul acela era bun numai de aruncat la gunoiu; iar după judecata lui Dumnezeu, el s'a prefăcut în cea mai frumoasă floare din raiu. Bătrâna cu chipul acesta a făcut și ea ceva.

Ah! dacă articolașul acesta intitulat „ceva”, ar deștepta în inima cititorilor ceva, atunci cu adevărat ar fi și el ceva.

† EPISCOP NICODEM

Ateneul Popular Tatarasi va sărbători în curând împlinirea a 200 de șezători cultural-artistice

Impresii dela Congresul propagandei culturale din Basarabia, 10 Maiu pe malul Nistrului

ținut la Chișinău, în zilele de 1 și 2 Maiu 1927

(La Dubăsari, jud. Lăpușna)

E ziua de 1 Maiu—ziua armindenului, ziua verdeții, ziua când plugarul o sărbătorește de dimineață până seară pe iarbă verde, cu vin roș și cu pelin—ce cred c'ar însemna—vinul roș dător de viață—dacă-i băut cumpătat, iar pelinul cel amar ar însemna amărăciunile vieții, pe care sănătatea—roșul—le doboară.—În această zi în anul al 9-lea an dela unirea Basarabiei cu patria mamă, în capitala Basarabiei, în frumosul oraș Chișinău, se ține cel I congres al ofensivei culturale.

În această marea zi soarele răsare mai voios ca în alte zile; pare că Providența, face ca razele lui să fie mai dătătoare de lumină și de viață în dimineața când salută atâtea sute și mii de congresiști sosiți din Basarabia și din toate unghiurile țării, să se înarmeze mai puternic cu arma luminii împotriva întunericului.

Orașul îmbrăcat în haină de sărbătoare, cu arcuiri de verdeță—salută pe congresiști prin inscripțiile „Bine ați venit!” Clopotele dela biserica catedrală, ca și dela alte biserici, prin plăcutul lor glas, sună armonios și dau de veste că în Chișinău e mare sărbătoare—e sărbătoarea culturii—luminii.—Glasul înalților Preoți ai Chișinăului în fața altarului aduc rugăciuni Bunului și Puternicului Creator pentru Țară, Tron și Dinastie și pentru izbânda desăvârșită a lucrărilor congresului.

Icoana făcătoare de minuni a Maicei Domnului, purtată de prea cucernicii preoți ai Chișinăului își arată fața la miile de congresiști, și pare că prezice: *Minuni mari veți face voi apostolii satelor, dacă purtați în sufletul vostru cuget creștinesc și o inimă de Român!* Minuni dumnezeiești veți face voi, Preoți și Învățători ai norodului, dacă veți lucra cu frăție, unire întru toate cele bune.

Minuni mari veți face voi conducători de țară dacă veți cunoaște și prețui în faptă, încurajând munca acelor vrednici apostoli ce se ostenesc pentru binele și fericirea țării și a neamului!

Minuni dumnezeiești veți face și voi oameni politici ai României, dacă veți lucra uniți toți laolaltă acei ce aveți suflet și inimi mari, ca să puteți face ca *România să fie nu numai mare, ci și tare...*

Domnul Ministru Petrovici, Ministrul Luminii, prin congresul cultural organizat la Chișinău, pe care a avut dragostea și cinstea să-l prezideze, trage astăzi brazdă mai adâncă ofensivei culturale în Basarabia, ofensivă, ce se începuse încă de când apăruse cel I Abecedar moldovenesc în Basarabia, ofensivă pe care au dus-o cu îndârjire frații basarabeni din sfatul țării, cari au semnat cei întâi alipirea Basarabiei la patria mamă, ofensivă la care au colaborat în anii 1917, 1918, 1919 valoroși învățători și profesori propagandiști din vechiul Regat, Ardeal și Bucovina. Între cei întâi îmi apar în memorie d-nii profesori Ghibu, D. M. Cădere dela Iași, Mugur etc. iar dintre colegii mei învățători îmi apar D. V. Toni, Apostol Culea etc.—ca simbol.

Îmi amintesc că, în timpul de după războiu, pe când la Iași Ministru al Instr. Publ. era marele nostru pedagog și profesor Simion Mehedinți, ofensiva culturală a învățătorilor regăteni trimiși în Basarabia ca propagandiști se desfășura cu mult succes.

D-l profesor D. M. Cădere a scris atunci cu litere de aur în revista „Școala Basarabiei”, acel faimos articol în care arata eroismul învățătorilor propagandiști și în Basarabia.

Pe piepturile acelor propagandiști s'a pus atunci decorația „Bărbăție și credință”. Astăzi d-l Ministru Petrovici, prin organizarea congresului cultural dela Chișinău, adaugă la acea decorație o nouă panglică simbolică „virtutea culturală”.

Acei ce am fost ostași luptători la Mărășești și Mărăști, unde am luptat cu tunul, sabia și pușca, ști—vom să luptăm și cu arma culturii...

Dintr'o frumoasă corespondență scrisă de luminatul dascăl basarabean,

EFTIMIE NOVAC

Subrevizor școlar în jud. Bălți

Constătuirea conducătorilor de Centre din jud. Lăpușna

În sala de recepții a inspectoratului școlar din Chișinău, s'a ținut la 22 Martie, constătuirea conducătorilor centrelor culturale din jud. Lăpușna, fiind convocați de D. C. N. Ifrim. Au asistat, în afară de D-sa, D-nii: inspector școlar P. Eugen Stoica, profesor N. Dunăreanu (subșeful Regiunii II-a), profesor Șt. Ciobanu membru al Academiei, dr. Grossi medicul șef al județului, revizor I. Cioabă, L. Boga directorul Arhivelor Statului; subrevizorii școlari Holban Condrat, Ilie Burlacu, I. Aluneanu, precum și mulți învățători conducători de centre.

Cuvintele de lămurire și încurajare, rostite de d. C. N. Ifrim, au fost primite cu deosebită însuflețire de cei prezenți.

Au urmat o serie de discuții și s'au luat o sumă de hotărâri privitoare la bunul mers al acțiunii începute.

D-l Șt. Ciobanu a ținut o frumoasă cuvântare, evidențiind meritele învățătorilor basarabeni și aducând laude șefului regiunii culturale, pentru activitatea ce desfășoară.

Șezătoarea din Vorniceni (Jud. Lăpușna)

Centrul cultural din Vorniceni, însemnată comună moldovenească, a organizat o mare șezătoare ce a avut loc în ziua de 25 Martie. Dimineață a fost sfânta slujbă la biserică. Un cor școlar condus de d. inv. Ambrosie Voiciulis a dat răspunsurile. D-l C. N. Ifrim a ținut o predică.

După amiază la șezătoare lumea n'a încăput în sală și a stat în curte. D-l C. N. Ifrim a ținut o conferință, în graiu neaoș românesc, vorbind despre „Cum putem fi fericiți”. Sătenii au ascultat cu adevărată evlavie.

Au urmat cântece corale, recitări, o piesă de teatru și danțuri naționale.

A luat cuvântul, și d. inspector P. E. Stoica, vorbind sătenilor despre foloasele luminării minții. Oaspeții au fost primiți în comună cu cea mai caldă și mai vie însuflețire.

NOTĂ.— Aceste dări de seamă fac parte din corespondența întârziată, cu privire la activitatea de propagandă culturală.

R.

Mari pregătiri pentru serbarea zilei de 10 Maiu, au început încă din ajun să se facă la școala primară No. 1, de sub conducerea institutorului Eufimie Rău, directorul școlii, cunoscut ca un fruntaș dascăl moldovean, care de 18 ani conduce școala din localitate. Pentru înjgheburile unei scene și împodobirea cu covoare, stegulețe și verdeță dau un prețios concurs vrednicul primar al comunei I. Pisarencu (care a dăruit și 1000 lei pentru serbare) și brigadierul silvic I. Miron.

În dimineața acestei sfinte zile, în care se serbează independența și unirea, sute de gospodari și gospodine, au plecat, pâlcuri—pâlcuri, împreună cu câteva sute de elevi de la cele trei școli locale, spre biserică.

După săvârșirea Tedeumului, la care preotul a rostit și o mică predică, lumea toată, în sunetele fanfarei, s'a adunat la școală.

La ceasurile 12 pichetul de grăniceri de la Corjova a vestit plecarea din acea localitate a oaspeților așteptați: D-nii inspector școlar Petru Eug. Stoica și revizor școlar I. Cioabă. Oaspeții sunt primiți cu urale. Primarul îi întâmpină cu tradiționala pâne și sare și le urează bun-sosit pe malul Nistrului. Mișcat de această frumoasă primire d. inspector mulțumește primarului, învățătorilor și celor peste 1000 de săteni adunați.

Serbarea se începe prin „Imnul Regal” înțonat de corul școlii, sub conducerea d-lui Rău, și apoi de fanfară. Tot poporul s'a descoperit și a ascultat în picioare. A urmat după aceasta conferința D-lui Rău: „Însemnătatea zilei de 10 Maiu”. Producția școlară, foarte reușită, a constă din cântece, recitări, dansuri (în costume naționale), piesele de teatru „Slujnica Maicei Domnului” și „Ce ne omoară”. Producția s'a încheiat cu imnul „Pe-al nostru steag”, cântat de cor, care a executat toate cântecele pe 3 și 4 voci. E o plăcere să vezi oameni maturi cu fața arsă de soare, și femei gospodine, ca și pe învățătorii din sat, cântând laolaltă cu copii. Dansurile au fost conduse de directoarea școlii de fete, D-ra Aftenie Eufrosina, care purta un splendid costum național.

Apoi d. revizor școlar a vorbit despre războiul pentru independență și domnia regelui Carol. Serbarea se încheie cu cuvântarea d-lui inspector P. E. Stoica, despre „Moldova lui Ștefan cel Mare și faptele lui vitejești, după cum le descriu în special cronicarii”. Întreaga adunare a stat nelclintit în picioare, alții suiți pe garduri, prin copaci și chiar pe clăile de fân de la vecinul școlii, dornici să vadă și să asculte.

D-l inspector, după isprăvirea serbării, care a ținut 3 ore și jumătate, a mulțumit tuturor în parte pentru frumoasele fapte și simțiminte arătate, vrând să-și ia rămas bun, dar într'un glas masa de oameni l-a rugat să le mai grăiască ceva. Mișcat de această sete de lumină a sătenilor, d. inspector le-a cetit două povești de Creangă: „5 pâini” și „negustorul și nerodul”, care au stârnit mult haz în norod.

Pe la ceasurile 5, oaspeții, însoțiți de toți învățătorii comunei, de toate autoritățile locale și de soldații cari erau de față, au fost conduși cu muzică și primiți la casa directorului, unde, în cinstea lor, s'a dat o masă. Onorurile casei le-a făcut d-na Rău, o gospodină de frunte.

Onoare învățătorilor și autorităților din Dubăsari. Dacă toți șefii de centre culturale și-ar face datoria, cu acelaș suflet, convingere și abnegație, în scurtă vreme ofensiva de propagandă culturală începută, își va ajunge țelul mult dorit.

ASISTENT

Toți prietenii și cărturarii, cari au legături mai strânse cu țărânimea dintre Prut și Nistru, cât și din alte ținuturi, sunt rugați să culeagă orice amintiri din trecut, legende, tradiții, cântece, basme și datine—acestea fiind adesea adevărate mărgăritare din comoara sufletească a neamului nostru.

Semne de înviere

„Subsemnații locuitori din satul Soloneț, comuna Stoicani, județul Soroca, adunați azi 10 Aprilie anul 1927 la șezătoarea Căminului Cultural: „Alexa Mateevici” din satul nostru, însuflețiți și înfierbântați de frumoasele povești și îndrumările spre bine auzite la șezătorile Căminului, predicate cu atâta nemărginită bunăvoință de harnicii noștri cărturari, cari muncesc fără cruțare pentru luminarea minților noastre și ale tinerilor vlastare, — copilașilor noștri — și dornici de lumina culturii și a științei de carte, pe care Căminul nostru, Casa noastră obștească, ni-o împărtășește... dăruim, într-un glas, pe vecie, din toloaca noastră obștească 2 (două) firtre (4000m³) pământ pentru construirea localului nostru...”

Așa începe actul de danie al plugarilor Moldoveni dintr'un sat vechiu moldovenesc din Ținutul Cetății Soroca.

Dăruiesc pentru propășirea Căminului lor cultural din ceiace au ei mai scump la sufletul lor — dăruiesc pământ, căci cine nu știe că la plugarul Moldovean nu-i nimic mai scump decât pământul.

Dăruiesc pământ care lor li e așa de drag!... Dăruiesc, da, dar nu pentru alt ceva, ci pentru Cămin, împrăștiator de întineric și răspânditor de lumină.

Dăruiesc pentru cultură — acel duh Sfânt care curăță și luminează sufletul omului. Dăruiesc pentru cultură, acel har dumnezeesc care scoate pe om din rândurile dobitoacelor și-l înalță către Cer. Cultura îl face să-și iubească Țara și Neamul și să cunoască pe Dumnezeu.

Ea este luminătoare și înfrățitoare de suflete. Ea este apa fermecătoare care va trezi poporul nostru din somnul neștiinței ca pe viteazul din povești.

Și puterea fermecătoare ce o are cultura pe semne o simt plugarii din Soloneț și pentru binefacerea ei dau ce au mai scump la sufletul lor...

Semne îmbucurătoare! Colo, jos, jos de tot, în grosimea poporului, unde întinericul mai învăluie încă mintea, se găsește, pe de o parte simț de omenie și de creștinească facere de bine; se spulberă pe de altă parte clevetirea că poporul nostru ar rămânea indiferent, surd și mut, față de cultură...

Asemenea izbucniri sunt rari, ce-i drept, la cei ce în sărăcia lor nu lasă o Sămbătă să treacă fără pomană.

Dar când cultura îi va ajuta să înțeleagă mai temeinic puterea ei, atunci din cutele sufletului plugarului vor izbucni mereu asemenea sentimente, cari se vor întruchipa în fapte mărețe și faptele, în felul celei dela Soloneț, vor fi așa de multe ca florile de primăvară în săptămâna Învierii.

Fapta dela Soloneț este pilduitoare și pentru plugari și pentru cărturarii — misionari ai culturii românești și apostolii Neamului....

VASILE LONGHINESCU

(Soloneț, jud. Soroca)

In n-rul viitor vom publica informațiunile și corespondențele privitoare la activitatea de propagandă culturală, cărora nu le-am putut face loc în n-rul de față.

Sfaturi de folos

Varul apără de rugină. Acoperind fierul și obiectele de fier cu var nestins în praf, le ferim foarte bine de rugină; varul trage toată umezeala și acidul carbonic, cari sunt cei doi vrăjmași ai fierului.

Curățirea cuțitelor. Un minunat mijloc pentru a curăți cuțitele, în deosebi cele de bucătărie, este frecarea lor pe un cartof crud tăiat în două și înmuiat într-o mână de pământel pisat. Dacă se adaugă puțin carbonat de sodă (praf ce se găsește la orice drogherie și farmacie), atunei curățirea se face și mai bine.

Impotriva păduchilor de lemn. Se zice că păduchii de lemn (ploșnițele) pot fi stărpiți astfel:

1. Unge patul și pereții cu fiere de bou și cu pelin fiert în oțet de vin.

2. Unge locul unde sunt ploșnițe cu puicioasă și untdelemn vechiu.

Distrugerea viespilor. Observăm unde e cuibul viespilor și turnăm deasupra cam 100 gr. terebentină și acoperim cu o bucată de vată deasemenea muiată în terebentină. Apoi cu o sapă aruncăm deasupra pământ bătut. Nicio viespe nu mai poate scăpa — toate pier înăbușite. Acest lucru se face seara, după ce viespele au intrat în cuib.

Plante otrăvitoare. Cucuta e foarte otrăvitoare. S'au văzut păsări cari au murit mâncând cucută. De aceea e bine ca gospodarii să o stărpească de oriunde. În grădinile celor vrednici, de altfel, nici nu se pomenește de scai, cucută, măsălarită și ciufai — ci straturi frumoase cu verdeață, flori și zarzavat împodobesc pământul.

Dușmanii curților domestice. Ni mor adesea puii din cotețe fără să știm pentru ce. Lămurirea e ușoară:

Fiecare speță de animal are obiceiul său de a omori puii. Dacă pușorii sunt sângeați la gât, un șobolan este pricina. Dacă nu găsești decât aripi și picioare, este pisica. Coțofana și cioara mănâncă numai capul.

Alungarea muștelor din staule. Un mijloc recomandat de mulți pentru a goni muștele adunate în staule este acesta: Se amestecă puțin alun cu var nestins. Mirosul alungă îndată muștele.

Pânză de paianjen otrăvitoare. Odată un tânăr (scrie o gazetă) se rănise la mâna stângă; Fu îndemnat să-și lege mâna cu o pânză de paianjen, dar, puțin în urmă, îl apucară dureri grozave. Cu toate îngrijirile ce i s'au dat, a murit de „tetanos”, după câteva zile. Pânza de paianjen îi otrăvise sângele. Doctorii au constatat că această pânză e adesea acoperită de praf, iar praful cuprinde câteodată și microbi foarte veninoși.

Adunate de R.

— Armata noastră de operații, în războiul din 1877-78, număra 1602 ofițeri și asimilați, 58.700 soldați, 12.300 cai și 190 tunuri.

Pildele lui Solomon

Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta. Ascultă, fiul meu, poveștele tatălui tău și nu ne socoti sfaturile mamei tale, căci cununa frumoasă vor fi acestea pentru fruntea ta. Ascultă pe tatăl tău, și nu desprețui pe mama ta, când va îmbătrâni. Corbii pe malurile gârlei vor scoate ochii celui ce ocărăște pe tatăl său și nesocotește pe mama sa, și puii de vultur îl vor mânca.

Fii milos. Să nu zici săracului: „Du-te și vei veni mai pe urmă; mâne te voi milui”, când poți să-i dai atunci. Cel ce miluiește pe cel sărac, împrumută pe Dumnezeu.

Urăște minciuna. Urâciune sunt înaintea Domnului buzele mincinoase; iar cei fără vicleșug sunt plăcuți înaintea Lui.

Iubește munca. Mergi la furnică, leneșule; vezi ce face ea și învață dela dânsa înțelepciune. Ea, care n'are nici povățuitor, nici stăpân, nici silitor, își pregătește de cu vară hrana sa, și în timpul secerișului își adună bucate.

„Mica Biblie”

Vorbe înțelepte

„Un mare vrăjitor, Mihaiu Scot, văzu că „nu putea să se apere împotriva duhului „care îl slujia, decât dându-i mereu de lucru. „Aceasta este în tot locul adevărat: du-„hul Răului, gonit din inima omenească, se „întoarce și găcind-o goală, intră într'insa, „cu șapte alte duhuri, mai rele ca dânsul. „Lenea nu este o odihnă; ea obosește mai mult decât munca”.

Învățatul englez Luboc

Cine n'ascultă de mamă
N'are'n lume nici o samă.
Cine n'ascultă de tată,
N'are noroc niciodată.

Nici eu nu i-am ascultat
Și Dumnezeu m'a certat;
Și-am făcut precum am vrut
Și Dumnezeu m'a bătut.

Dintr'un cântec românesc

Când Dumnezeu te are drag
Și te ia'n paza milei sfinte.
Ca arme de-a lupta'nainte
Nu-ți dă nici pietre, nici ciomag —
Când Dumnezeu te are drag
Îți dă pricepere și minte.

GH. COȘBUC

—D-I Apostol D. Culea, un propovăduitor de frunte al culturii în rândurile poporului nostru, a făcut, cu prilejul Sf. Paști, o minunată chemare. D-sa spune că: „Dacă 1000 de mărinoși ar dărui câte 1000 lei fiecare, câștigăm 10.000 de suflete, adică 10.000 de cititori români, aleși din ținuturile cele mai înstrăinate”. Cu alte cuvinte, cu banii strânși de la cei 1000 s'ar putea abona o foaie pentru popor, de o pildă „Albina”, la 10.000 săteni.

Frumos lucru! Și ne gândim că n'ar fi rău să se găsească și vreo sută — două de români cu inimă din părțile noastre, cari să facă darul acesta pentru „Solia Moldovei”. Oare e așa de greu?

Intâmplări și fapte felurite

Statuia dracului! Se știe că bolșevicii ruși nu vor să respecte credința creștinească. Ei se laudă că n'au nevoie de Dumnezeu! Au dat ordine să despoaie Sfintele biserici de odoare, pe care le-au topit și le-au prefăcut în bani cu care cumpără tunuri, aeroplan și puști (vor „pacea universală”!). Dar ceia ce știe puțină lume e că într'un oraș de pe Volga, „sovietul” de acolo a ridicat statuie lui Iuda, cel care a vândut pe Domnul Hristos. Iar acum se spune că în alt oraș au înălțat o statuie înaltă de piatră, cu chipul lui Scaraschi. Tartarul rânjește și are în mână furca de fier cu trei coarne.

Totuși, afară de câțiva smintiți, norodul s'a răsvrătit și vrea să dărâme statuia dracului!

—**Manevrele flotei americane.** 120 vapoare de războiu ale Statelor-Unite, având pe ele 51.000 marinari și peste o mie de tunuri, fac manevre de războiu, în oceanul Atlantic. Este fără îndoială una din cele mai uriașe îngrămădiri de vapoare care s'au oglindit în apele oceanelor.

—**Cele mai mari biserici din lume.** S'a făcut socoteală că în biserica Sf. Petru din Roma încap peste 50.000 de oameni; marea catedrală din Milano (Italia) poate adăposti 37.000 de credincioși, biserica Sf. Pavel din Roma 37.000, catedrala din Colonia (Germania) 30.000, catedrala Sf. Paul din Londra 25.000! Cu alte cuvinte, în biserica Sf. Petru, de o pildă, poate sta în voie populația unui oraș întreg cum ar fi Bălți, ori Cetatea Albă.

E o minunăție!

—**Fundația „Principele Carol”,** îngrijește tipărirea unei „pagini culturale”, odată pe săptămână, (Duminică) în marele ziar „Universul”. În această pagină se publică o sumă de articole, însemnări și știri interesante privitoare la cultura națională. Articolele sunt semnate de conducătorii, colaboratorii și misionarii Fundației. Sfătuim pe oricine să urmărească „pagina culturală” a „Universului”, adevărată mângâiere și hrană sufletească.

—**Numărătoarea automobilelor.** Un American isteț a făcut o statistică (numărătoare) a automobilelor din toată lumea și cică ar fi cu totul nu mai puțin de 30 milioane! Din acestea America singură ar avea 24 milioane (Statele-Unite în frunte cu 22 milioane!). Anglia și cu Franța au câte un milion! Germania 320.000; Italia 150.000; Belgia 130.000.

În România nu se arată câte sunt, dar numărul lor sporește mereu. Atâta că drumurile noastre strică și căruțile cele mai tari, da'ncă-mi-te mașinile acestea gingașe!

Să nu uităm că la 23 Maiu 1873, acum 56 de ani, a murit părintele țărânimii și înfăptuitorul Unirii dela 1859, Domnitorul Cuza-Vodă. El a fost înmormântat, cu mare alai și cu o jale ce nu se poate zugrăvi în cuvinte, la Ruginoasa, lângă Tg-Frumos (Jud. Iași).

Primejdia tăierii părului. Un doctor francez a publicat că după cercetările câtorva învățați, bărbații cari poartă plete li se rărește... barba, ori rămân spâni. Alteori, dimpotrivă, oameni cu capul ras, capătă în schimb o barbă deasă și lungă. De aici francezul a scos învățătura că dacă femeile își vor tăia mereu părul, li vor crește barbă și mustăți!

Și se zice că unele femei s'ar fi luat de gânduri!

—**Populația orașului Chișinău.** Incep să iasă la iveală rezultatele recensământului (numărătoarea populației) ce se face acum în toată țara. După lucrările încheiate s'a văzut că Chișinăul are o populație mai mică decât se bănuia și anume 109.947 locuitori, dintre cari 45.209 evrei, 43.450 români, 12.665 ruși, 1281 ucrainieni, restul felurite alte neamuri. În „Solia Moldovei” vom publica rezultatul de pe întreaga țară, precum și populația ce s'a găsit în orașele mai de seamă.

—**Zidul chinezesc,** a fost construit cu 200 de ani înainte de nașterea Domnului Isus Hristos, adică acum 2100 de ani, pentru a opri hoardele de Mongoli sălbateci să năvălească în China. E așa de strașnic lucrat că dăinuiește și azi. Are o lungime de vre 3000 km. (mai lung de cât apa Dunărei, dela izvoarele ei și până la vărsarea în mare). Zidul e înalt de 12 m; are în partea de jos o lățime de 10 m., iar sus 7 m.. 2 căruți cu boi se pot plimba în voie alături pe înălțimea acestui zid!

R.

În Ungaria s'a început o strașnică mișcare împotriva imoralității. S'au luat măsuri împotriva pieselor rele de cinematograf și teatru, împotriva scrierilor și revistelor nerușinate, a caselor unde domnește desfrâul. Se poartă lupta împotriva jocurilor de cărți și a dansurilor necuviincioase (luate de pe la negrii din Africa și care sunt grozav de bine primite prin unele case boierești, sub cuvânt că s' „dansuri moderne”). Unii profesori cari se încearcă să slăbească credința în sufletul școlarilor, au fost somați să-și caute de rostul lor adevărat.

Ce bine e când o țară se deșteaptă. Și se pare că țara ungurească pășește acum pe drum sănătos.

Combaterea concubinajului. Prefectul jud. Dolj, dimpreună cu câțiva preoți inimoși, a făcut într'o singură zi 120 de cununii a 120 perechi care trăiau până atunci în concubinaj. Naș a fost chiar prefectul. Bine ar fi ca această frumoasă faptă să fie luată drept pildă, căci mulți români de-ai noștri trăiesc așa rușinos, fără să se legiuiască prin sf. biserică.

Portul național. Deputatul Zelea Codreanu, a cerut în Sfatul Țării ca la toate școlile să se introducă portul național. E frumos să se vadă aceasta, măcar în zile de sărbătoare!

Pr. P. Ch.

Istetimea neamului nostru

Cimilituri

Sunt războinic din vechime
Mă cunoaște orișicine
Și cu arma 'n viața toată.
Nu pot da decât odată.

(Albina)

Am doi cai: când îi duc la fântână, se uită acasă; când îi duc acasă, se uită la fântână.

(Călcăiele)

Mă suii pe scară
Cheile 'mi picară
Luna le văzu,
Să le ia, nu vru;
Iar cum le văzu soarele
Imi șterpeli cheile.

(Picăturile de rouă)

Nebunul satului
Intr'un cojoc de lemn

(Vinul)

Am o lădiță
Cu o porumbiță:
Dacă sboară porumbița
N'ai ce face cu lădița.

(Sufletul omului)

Din revista „Sezătoarea”

De ale țiganilor

Dă-te după mine!

Pe un viscol grozav, doi țigani se întorceau, sgrîbuliți, acasă. Unul avea o în-cingătoare de teiu, dar celalt era gol de-al-binelea. De la o vreme, viscolul întindându-se, țiganii simțiră că-i taie frigul până în măduva oaselor. Atunci, cel încins cu curmeiul de teiu se întoarce spre tovarăș și strigă:

Dă-te, la adăpost, după mine, golule, că-i pieri ca un blestemat!

Turma țiganului

Un țigan avea o biată oaie și-i muri și aceia.

Văzându-l cătrănit de supărat, un român îl întrebă:

—De ce ești azi așa de necăjit, barosane?

—Da cum să nu fiu, românico, dacă mi-au pierit toate oile!

—Și multe avuseși?

—Una albă și mai puținele negre,— răspunse faraonul.

Mai zică și altul!

—Măi țigane, mâncare-ai caș?—Cât de vrăjmaș!

—Dar urdă?—Cât mai multă!

—Dar jintiță?—zece tigăite!

—Dar cu oile te duci la pășune?

—Deacum să mai zică și altul că eu am zis destul!

Bani de aur cu chipul M. S. Regelui.—Cârmuirea actuală, în înțelegere cu Banca Națională a României, s'a hotărât să bată monezi noi de aur, a 20 și 50 lei, care să aibă chipul M. S. Regelui Ferdinand I. Moneda se lucrează în Anglia.

O RUGAMINTE

Indreptăm rugămintea noastră, stăruitoare, către toți acei cari nu ne-au trimis încă abonamentul, să binevoiască a-l achita, fie direct la ad-ție, fie prin mandat postal.

In subvenții nu avem nădejde, iar dacă abonații noștri își fac datoria, am fi scutiți și noi și foaia de multe neplăceri.

Credem că abonații cari nu mai doresc a fi alături de silințele noastre, ne-ar putea înștiința și ne vor înapoia numerele primite.

Nădăduim însă că neînțelegătorii vor fi cei puțini!

LAMURIRE

Suntem mahniti că, din pricina lipsei de spațiu, nu putem publica o sumă de articole, note și corespondențe, unele cât se poate de frumoase și de interesante. Pe măsură ce spațiul ni va îngădui, le vom face treptat loc.

Rugăm călduros prietenii și colaboratorii noștri să ne ierte că nu putem tipări totul la vreme.

Nădăduim mult că abonații vor sprijini foaia. Dacă toți cetitorii noștri și-ar achita datoria, am putea ieși săptămânal și atunci „Solia Moldovei”, ar putea avea un cuprins de două ori mai mare și mai bogat!

Cunoscutul publicist moldovean și distinsul nostru colaborator d. N. A. Bogdan, ni atrage luarea-aminte că frumoasa ilustrație apărută în n-rul 8 al „Soliei Moldovei” (pag. 4 și 5), înfățișează atacul reg. 5 linie și 13 Dorobanți (din Vaslui și Iași) asupra Griviței. Clișeul (proprietatea d-lui N. A. Bogdan), este luat după un admirabil tablou al pictorului Ghika.

Facem cuvenita îndreptare.

Articolele publicate în foaie nu pot fi așezate după însemnătatea lor, ci potrivit unei bune orânduiri a tipăriturii.

Indemnați pe oricine să cumpere și să cetească :
CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE

Biblioteca scoasă sub îngrijirea d-lui I. Simionescu profesor universitar.

O cărțuție cu ilustrații costă numai 5 lei.

La administrația gazetei noastre se poate cumpăra broșura „Din Bihor până la Nistru” : o campanie culturală de vară și istoricul Ateneului Popular Tatarasi.

Un volum (100 pagini) ilustrat costă 30 lei.

Revizorul școlar din Bălți aduce respectoase mulțumiri P. S. S. Episcop Visarion al Hotinului pentru darul de 20.000 lei, din care s-au procurat încălziminte elevilor săraci și silitori din școlile primare, în preajma marilor sărbători creștinești dela Crăciun și Paști.

Această frumoasă faptă creștinească a unei înalte personalități bisericești, servește drept pildă elocventă.

Vr.

Cântece din popor

Aoleo ce fuse asta!

Aoleo ! Ce fuse asta !

Lupii mi-au mâncat nevasta,
Când suiam amândoi coasta.
Trecui balta
Luai alta...

Aoleo ! ce bătaioasă !

Umblă tot năbădaioasă ;
Nici cu asta nu fac casă.
Nici cu dânsa
Nu fac strânsa.

Când imi umblă'n bătătură,
Chiar Rusalii parcă'o fură —
Și când dă câte o gură
Vaca fuge,
Boul muge.

Ho, bălțato ! na boiastră !
Stați că nu e boala voastră
Și e chiar nevasta noastră...
Mi-e pereche
Nu vi-e streche !

V. ALEXANDRI

Se cântă pentru horă

LISTA

De abonații ce au achitat abonamentul la „Solia Moldovei”

Eugen Mihailescu, Invățător ; Dumitru Ifrim, Avocat, București ; Gh. Țintilă, Iași ; D-na Z. Diaconescu, Profesoară, Soroca ; Inginer R. Racoviță, Fălțiceni ; Ioan Balanțof, Ismail ; Const. Aanei, Drăgești—Dămienesti — Roman ; Grigore Grosu, Brad—Negri, Roman ; Banca Carpaților, București ; Ec. C. I. Luntrariu, Huși ; Preotul I. Dănilă, Roman ; M. Bartolomeu, Hârlău ; V. Ghevagos, Hârlău ; Maior I. Langa, Bârlad ; D. Dimitrescu, Insp. Siguranță, Cernăuți 7 abonamente ; Preotul D. Ciolan, Podu-Iloaiei ; Vasile Tăureanu, Cetatea Albă ; Cercul Academic, Cluj ; Preotul Dărăngă, Tg. Frumos ; Maiorul Mihai Bob, Piatra Neamț ; Căpitanul Ohotzchi, Iași ; Familia Dr. Popovici, Cotnari ; Alexandra Buiuc, Chiperceni, Orhei ; Biblioteca Populară „Dorna Lunca” ; Dorotfleanu, Dorohoi ; Severian Procopovici, Profesor, Suceava ; C. I. Berechet, Farmacist, Brăila ; Casa de Sfat și Cetire, Bălțești, Prahova ; Leonte Senie, Criva, Hotin ; Grigore Bacinschi, Criva, Hotin ; Primăria Com. Țibirica, Orhei ; N. Caraman, Tg. Drăgușani, Covurlui ; Const. Mandicevski, Cernăuți ; Lucian Russu, of. vamal Satu Mare ; Colonel C. Iliescu, Focșani ; V. Stoica, Invățător, Folești, Bălți ; Petre Nedelschi, Avocat, Podu-Iloaiei ; General Ioan Jurescu, Bălți ; Maior Eduard Toth, Bălți ; Căpitanul Părvu Atanasie, Soroca ; Const. Buzilă, Invățător, Hotin ; Const. Mititelu, Invățător, Lipcani, Hotin ; Panaite Busuioc, Fălțiceni ; Elena M. Diaconu, Institutoare, Huși ; Preotul Ivan Popescu, Cândreni, Bucovina ; Gh. I. Popovici, Rev. Școlar, Tecuci ; P. V. Tamaș, Huși ; Casa Culturală, Com. Dobra, Hunedoara ; C. Hasnataru, judecător, R. Sărat ; Dr. Lazăr Dicescu, R. Sărat ; G. P. Baldovin, R. Sărat ; Casa de cetire „Biserica Veche” Satu Lung, Brașov ; Preotul Neculai A. Popovici, Ciurea, Iași ; V. Iasmischi, Farmacist, Rădăuți ; Dlugăși Iacob, Briceva, Soroca ; Maria Ilcenco, Căușani, Tighina ; S. S. Arhimandritul Mina Prodan, Mânzâtești, Iași ; Maria Vlad, Invățătoare, Talmaș, Tighina ; Policarp Bețianu, Lipcani, Hotin ; Grigore Gh. Ionescu, Gara Maria Doamna, Covului ; Emil Năgrenu, Oficiul P. T. T. Roman ; Aureliu Hopânciuc, Levishti, Hotin ; Ruxanda Dobrovici, Godinești, Iași ; Dr. Ambrosie, Iolca, Suceava.

„TATARAȘI”

INSTITUT DE ARTE GRAFICE

IAȘI, STR. TATARAȘI No. 3

.....
INZESTRAT CU MAȘINI MODERNE ȘI CU
LITERĂ ABSOLUT NOUĂ, CALITATE
SUPERIOARĂ, DIN STRĂINĂTATE

EXECUTĂ :

CURAT ȘI CONȘTIINCIOS

ORICE LUCRĂRI TIPOGRAFICE, IN CELE
MAI PRIINCIOASE CONDIȚIUNI TEHNICE ȘI
CU PREȚURILE CELE MAI CONVENABILE
CASĂ PROPRIE
.....

CINEMATOGRAFUL

ATENEULUI POPULAR TATARAȘI

In sal de spectacole a Ateneului Popular Tatarasi, funcționează cinematograful acestei instituții.

Se reprezintă filme de artă, din cele mai alese, în deosebi cu caracter instructiv și moral. In urma nouilor înțelegeri cu marea casă cinematografică „Gaumont”, s'a început de curând rulara unei admirabile serii de filme artistice și istorice.

Reprezintațiile au loc seara, de patru ori pe săptămână : Joi, Vineri, Sâmbătă și Duminică. In ultimele două zile se dau și matineuri, la ceasurile 4 după amiază.

PREȚURILE CELE MAI REDUSE DIN ORAȘ

BIBLIOTECA POPULARĂ

Biblioteca Populară a Ateneului Popular Tatarasi, complet reorganizată, cu sală de lectură și cuprinzând peste 3000 de volume alese, cu tot ce literatura și știința românească au mai frumos și mai caracteristic, stă la îndemâna doritorilor de cultură.

Biblioteca are deasemenea un foarte mare număr de reviste și colecții interesante.

E deschisă în fiecare după amiază, între orele 4—7 ; Duminica de la 9—12 dimineața.

Indemnăm în deosebi tineretul românesc serios, să-și adape sufletul la acest izvor de apă vie.

Se pot împrumuta cărți și acasă, însă in schimbul unei cheazăii bănești de 100 lei, care se înapoiază odată cu predarea cărții împrumutate.

FONDAȚIA „PRINCIPELE CAROL”

Ateneul Popular Tatarasi
Iași

Scutită de
TIMBRU prin
Legea publi-
cată in Monit.
Of. No. 39/922

D. *Dur Biblioteca Palatului*

Comuna *Bucuresti*

Strada

Oficiul

Județul

Iași C. 227